

Noteringar Dalarnas Byggkompetensråd 2 februari 2024

Eftermiddagen inleddes med att ordförande Klas Hedlund och koordinator Ola Granholm hälsade deltagarna välkomna. Klas berättade kort om den förstudie som genomfördes 2020-2022 och ledde fram till bildandet av Dalarnas Byggkompetensråd.

Skolverkets "dimensioneringsplanering"

Conny Danielsson och Charlotta Larspers, strateger inom kompetensförsörjning på Region Dalarna, redogjorde sen för Skolverkets dimensioneringsplanering (den av regeringen beslutade processen för att anpassa utbildning på gymnasiet och vuxenutbildning till branschens behov, där näringslivets behov ska väga tyngre än tidigare och elevens fria val ska väga något lättare). Skolverket har tagit fram ett planeringsunderlag, [länk till dimensioneringsplanering Dalarnas län](#), som tydligt visar att det finns en bristande matchning mellan arbetsmarknadens behov och hur många elever som utexamineras. Av underlaget framgår att det i riket på gymnasiet utexamineras för många elever på de teoretiska programmen som några år efter examen fortfarande inte har fortsatt sina studier på högskolan samt att det utbildas alldeles för få elever på yrkesprogrammen. Läget är bättre i Dalarna.

Det är vidare en större andel av eleverna på Byggprogrammet än elever på komvux som har etablerat sig på arbetsmarknaden efter genomgången utbildning. Conny och Charlotta redovisar att antalet sökande till bygg- och anläggningsprogrammet har varit mycket stabilt på en god nivå och att det även fortsatt verkar vara ett av de mest populära yrkesprogrammen. Ca 15% av de som söker är tjejer, tyvärr är det dock en större andel tjejer än killar som inte fullföljer sin utbildning på bygg- och anläggningsprogrammet. De som söker bygg har i allmänhet koll på vad det är för program de söker till och många som fullföljer bygg- och anläggningsprogrammet blir också kvar i branschen (om än inte alltid i samma yrke som de har utbildat sig till). Det som krävs är att det behöver bli ännu fler som söker till byggutbildningarna.

Skolverket rekommenderar att antalet platser bör öka på gymnasiets bygg- och anläggningsprogram, el och energiprogram samt VVS- och fastighetsprogram. Inom komvux rekommenderar Skolverket att antalet platser bör vara oförändrat på bygg- och anläggningsprogrammet, men öka på el och energi samt VVS- och fastighet.

De demografiska förändringarna med allt hårdare konkurrens om arbetskraften gör det ännu viktigare framåt med attraktiva arbetsgivare och god samverkan skola-näringsliv.

Dimensioneringsplaneringen siktar på hösttermin -25 och ska göras om vart tredje år.

Intervjustudie branschens kompetensbehov

Ola Granholm och Klas Hedlund redovisade resultaten från **djupintervjuer med 60 företag** i byggsektorn om deras kompetensbehov vid årsskiftet 2023/2024. Rapporten bifogas till dessa noteringar. I början av rapporten finns en sammanfattning och i slutet finns 16 förslag till insatser utifrån företagets inspel.

Byggekongjunkturen 2024

Niclas Engberg Företagsrådgivare Kompetensförsörjning på Byggföretagen redogjorde för Byggföretagens prognos för investeringar i byggbranschen. Antalet påbörjade bostäder i Sverige har sjunkit från 67 500 st under 2021 till 25 500 st under 2023 och under 2024 befaras antalet till slut ligga betydligt lägre än så. Prognosen för 2024 är att investeringarna i byggbranschen för riket minskar med 5 procent. I Dalarna är prognosen något bättre, med en prognosticerad oförändrad investeringsvolym. Detta leder sannolikt till att byggföretagen i Dalarna blir utsatta för en större konkurrens.

Niklas pekade också på en brist i utbildningssystemet. Av alla yrkesarbetare som är sysselsatta i byggsektorn så är ungefär 25 procent träarbetare. Det är dock drygt 60 procent av dem som utbildas som går inriktningen träarbetare. Detta trots att övriga yrken har en större kompetensbrist... Det innebär att det är en bristande matchning mellan branschens behov och vad utbildningssystemet levererar.

Rapporter och inspel

Niclas Engberg (här som representant för BYN) och **Anders Andersson**, Programansvarig vid Byggprogrammet i Mora, redogjorde för den positiva utvecklingen med ett ökat utbyte mellan byggprogrammen i Dalarna där skolorna träffas vid fler tillfällen än det årliga möte man haft hittills, vill lära av varandra och jobba med en gemensam kvalitetsutveckling.

Hagströmska, Lugnets gymnasium, Praktiska och BYN har haft ett gemensamt möte med företag om APL. Man har en ambition för samplanering av APL-perioder, utveckling av kvaliteten i APL och ev även gemensamma programråd. (Även Byggprogrammet i Mora och Byggprogrammet i Rättvik har ett pågående erfarenhetsutbyte.)

Per Schönbeck **BBM i Dalarna** och **Åsa Johansson** **Arbetsförmedlingen** berättade om ett gemensamt upplägg. Per har under många år utbildat sina egna matläggare, som han ofta plockat "direkt från gatan", och sällan fått någon leverans från utbildningssystemet. I samband med att en potentiell (outbildad) medarbetare dök upp så kunde Åsa tipsa om att medarbetaren, genom Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar, kunde utbilda sig och Per slapp då ta hela utbildningsinsatsen i företagets regi. Detta är ett bra exempel på hur en företagare som, i likhet med alla andra liknande företag inte själv kan hålla koll på utbildningssystemet, genom en tillfällighet kunde få hjälp med sin kompetensförsörjning. Exemplet visar att den här typen av lösningar är effektiva och att vi måste hitta en bättre modell för hur företag med medarbetare i smalare yrken kan komma i kontakt med komvux/Arbetsförmedlingen och hitta lösningar för sina utbildningsbehov.

Byggnads har kartlagt hur ca 130 avgångselever från bygg- och anläggningsprogrammet och ca 30 avgångselever från VVS-och fastighetsprogrammet har lyckats etablera sig i byggsektorn under 2023. Resultatet är nedslående, då det visar att i dec -23 hade endast ca 45% av VVS-eleverna och 25% av byggeleverna fått jobb inom sitt yrke!

Jon Are Myhren universitetslektor i byggt teknik vid Högskolan Dalarna och Henrik Janols Verksamhetschef på ByggDialog Dalarna gjorde ett inspel om **utveckling av Högskolans byggutbildningar och Högskolans samverkan med företagen i branschen**. Ola Granholm inledde med att konstatera att Högskolan Dalarna behövs, både för leverans av medarbetare till branschen och för fakta om forskning och utveckling.

Jon Are berättade sedan att Högskolan Dalarnas byggutbildningar har haft en negativ trend med ett sjunkande antal studenter. Man ser ett tydligt mönster i att när man tidigare, inom ramen för det "Karriärcentrum" som man drev tidigare, hade ett omfattande samarbete med aktörer i byggsektorn så var det en mer intressant utbildning för studenterna och ett högre söktryck. I takt med att denna samverkan med branschen har klingat av så har också söktrycket minskat.

Henrik berättade att ByggDialogs styrelse har gett föreningen i uppdrag att ta fram förslag på organisation och sammansättning av en *tema/arbetsgrupp inom kompetensförsörjningsfrågor för bygg- och fastighetssektorn mellan akademi och näringsliv i Dalarna*. Temagruppen ska kunna vara en gemensam plattform för erfarenhetsutbyte och diskussion, kartlägga byggbranschens behov av kompetens inom högre utbildning på både kort och lång sikt, göra inspel i samverkan mellan näringsliv och utbildning för att höja kvalitet och attraktivitet inom högskoleutbildningar för att bättre möta näringslivets behov, bidra till det livslånga lärandet och att öka näringslivets engagemang i högskoleutbildningarnas utformning och innehåll. Dessutom kan temagruppen stärka kopplingen mellan näringslivet och den regionala byggforskningen och vara en arena för framtida projektfinansiering. En sån här temagrupp i ByggDialog Dalarnas regi, breddar och stärker Byggkompetensrådets arbete. Den kommer på sikt också att kunna stärka Högskolan Dalarnas byggutbildningar samt öka byggbranschens tillgång till högskoleutbildad kompetens och forskningsrön för branschens ökade hållbarhet.

Den avslutande gruppdiskussionen blev av tidsskäl begränsad. Vårt intryck är att mötet stöder fortsatt arbete i linje med intervjustudiens förslag samt ger ett tydligt stöd för ByggDialogs och Högskolans initiativ till en temagrupp för kompetensförsörjningsfrågor i bygg- och fastighetssektorn mellan akademi och näringsliv i Dalarna.

Klas Hedlund **avslutade mötet** med att tacka för god uppslutning och visat intresse. Eftermiddagens inspel och diskussioner visar att vi är på rätt väg, att det finns god vilja, många goda initiativ, allt fler aktiva samarbeten och en gemensam vilja till utveckling. Det har hänt en del sen förstudien 2020-2022. Den pekade på en mycket svag samverkan i kompetensfrågor mellan parterna, att man inte hade koll på varandras behov och initiativ, att man inte hade en gemensam bild av behovet av kompetensförsörjning och att det inte fanns en gemensam plan för stärkt kompetensförsörjning i byggsektorn. Vi konstaterar att vi är på väg att förändra den bilden och ser fram emot fortsatt samarbete med nya initiativ och insatser. 😊

För kontakt Ola Granholm, koordinator, ola@dalabyggkompetens.se, 070-3390114

Deltagare

Anders Andersson
Annica Granberg
Annika Paulsson
Antonis Kassitas
Astrid Christians
Calle Hjelmerus
Charlotta Larspers
Conny Danielsson
Daniel Lindberg
Emil Arwidsson
Erika Johansson
Gabriella Haglund
Hans Grandin
Hans Persson
Henrik Janols
Henrik Navjord
Ida Söderlund
Jacob Lönnerdal
Johan Danbrink
Jon-Are Myhren
Karin Alm
Karin Pihlström
Klas Hedlund
Kristian Haglund
Leif Fjägerås
Louise Werf
Magnus Loukkamäki
Mats Berglund
Mattias Johansson
Mikael Göras
Mikael Wilén
Niclas Engberg
Niklas Ribjer
Niklas Sjögren
Ola Granholm
Per Schönbeck
Per-Erik Hansson
Sandra Michols
Stina Johansson
Therese Stenberg Wallin
Åsa Johansson

Organisation

Mora Kommun/Mora Gymnasium
ByggDialog Dalarna
Vuxenutbildningen Falu kommun
Borlänge kommun
Falun Borlänge Regionen/Arbetsmarknadskunskap
SEKO
Region Dalarna
Region Dalarna
Praktiska gymnasiet Falun
PEAB
ByggPartner i Dalarna AB
Högskolan Dalarna
Stiftelsen Star Byggutveckling
Högskolan Dalarna
ByggDialog Dalarna
Svenskt Näringsliv
Falun Borlänge Regionen/Arbetsmarknadskunskap
Hushagsgymnasiet
NCC Sverige AB
Högskolan Dalarna
Martin Koch-gymnasiet
Ludvika VBU
Promål AB (Miljönären)
Byggpartner i Dalarna AB
Hedemora
Skoglunds
Praktiska gymnasiet Falun
YrkesAkademin
Miljönären
Daniel Hag bygg AB
Skoglunds
Byggföretagen/BYN
Byggutbildning Star
Borlänge kommun
Framväxtbolaget i Dalarna
BBM i Dalarna AB
Malungs kommun
Karlfeldtgymnasiet
Högskolan Dalarna
Borlänge kommun
Arbetsförmedlingen